

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Az „UJ KELET” telefonjai

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal — — — 977
Zs. N. Sz. — — — 538

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ADÓ-POLITIKAI HATÁROZAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 450
Félévre — — 240
Negyedévre — — 130
Egy hónapra — — 45
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 2 lei
Csehszlovákiában
Egy hónapra — 12 ck
Egy szám — 1 ck

VI. évfolyam, 16. szám

Cluj -- Kolozsvár, 5683. Adar 20.

1923. március 8. Csütörtök

A Ruhr-kérdés kulcsa a keleti kérdés

— Külpolitikai figyelő —

A világ tekintete néhány nap óta Berlin felé fordul. Várták a kancellár megnyilatkozását. Ez végre megtörtént. Kunó arocal a Ruhr-vidéknek és Párisnak megtartotta külpolitikai expozéját. Ha egy szóval akarjuk jellemezni ezt a beszédet, annyit mond: nem! Páris szerette volna, ha Berlin kapitulál. Szerette volna, ha a kemény és megalázottságában is makacs német góg megtörik és kegyelemért könyörög. Ez nem történt meg. Németország el akart menni a teljesítőképesség legvégső határáig, de ajánlatát visszautasították. Nem mondja szavakkal Kunó, de érteni lehet a mondataiból, hogy a jelenlegi viszonyok között nem hajlandó tárgyalni Franciaországgal. Azaz, hogy hajlandó, ha más valaki veti magát közbe és ez nyílt felhívás Anglia felé és Amerika felé, ha egyengetik az utját ennek a tárgyalásnak, kevésbé burkoltan, ha megállítják, vagyha visszakoztatják a francia előnyomulást. „A német kormány nem ir alá olyan egyezséget, amelyet nem tud megtartani. Mi a német nemzet szabadságáért harcolunk és azért, hogy egyenjogú nemzetek becsületes szövetsége lépjen a militarizmus helyébe.” Milyen érdekes, hogy a sokat emlegetett és rettegett német militarizmus után ma a franci a militarizmust emlegetik a német politikuskok, mint olyasmit, ami utjában áll a világbékének.

A kancellár beszédéből meg lehet tudni azt is, mi szítja a német ellenállást. A Ruhr-akció, ahogy a németek látják, csütörtököt mondott. Kunó meg is mondja. A megszállás előtt száznál több vasgyár volt üzemben a Ruhr-vidéken, ma már csak husz dolgozik. Ugyanezt más viszonylatban a francia külügyi bizottság titkos ülésén Poincaré is beismerte: a megszállás előtt a Ruhr-vidéken háromszáznál több vonat közlekedett, ma már csak hetven. A Ruhr-akció valóban mintha meggyújtott volna. A franciáknak többre kerül a megszállás, mint amennyit általában ez a gazdag ipari vidék hozhat. Objektíve megállapítva Poincaré elszámította magát. Ő azt hitte, hogy csak rá kell tenni a lábát a Ruhrra és az ércben, szénben gazdag terület busásan megfizeti a jóvátétel milliárdjait. De a Ruhr németjei megkezdtek szervezett szabotázsukat. Összefogott a kereskedő, a gyáros, az ipari munkás, a bányász és vasutas és a Ruhr áldott tehene nem akart tejelni. Jellemző erre a párisi élclapok finom maliciája. Francia katonák sürgönyözik haza a táborból: „küldjetelek szentet, mert megfagyunk”. Ez a kis élle kiválóan jellemzi a helyzetet. Franciaország csak ad, de kapni alig kap valamit a Ruhr-vidéktől. Csoda-e, ha a német nép konok-sága erősödik és a kancellár beszédéből egy határozott „nem!” harsog Páris felé.

A kancellár beszéde nem oldott meg semmit, ellenkezőleg bonyolultabbá tette a helyzetet. Páris várta, hogy Németország közeledjék és Németország azt várja, hogy Franciaország lássa be: ez a Ruhr-ügy nem sikerült. De belátás a politikában nincs. Ha a Ruhr-lépés anyagilag nem sikerült, folytatni kell a lépést, amíg tisztára politika válik belőle. És Poincaré már kezdi hessegetni a kődöt szárdékairól. Nem tesz semmit, hogy a jóvátételi összeget nem tudjuk behajtani a Ruhron, nem tesz semmit, hogy még a napi költségeinket

se fedezi a kirándulás, Franciaország célja sokkal messzebbmenő. Sőt, kell darabolnia az egységes Németországot. És abban a pillanatban, amikor Párisba megérkezett Kunó kancellár beszédének a távirata, parancsot kaptak a francia csapatok az újabb előnyomulásra. Tegnap Darmstadt, Mannheim és Karlsruhe volt soron, holnap Elberfeld és Barmen és az e városoktól északra fekvő vidék. Mintha háboru folyék, nagy csapatösszevonásokról érkeznek hírek. Az irány München felé mutat és a jólinformált „Daily Mail” már tudja is, hogy most München következik. Már az ok is meg van hozzá, a bajor főváros háborus fészek, a monarchista izgatás középpontja és mint ilyen állandó veszedelem Franciaországra. A metódus nem rossz, a monarchisták és a háboruspártiak a franciák jöttén áttehetik székhelyüket Drezdába és a franciák mennek utánuk. Vagy ha nem mennek, Münchenben is megvalósíthatják a régi francia koncepciót: elszakítani délnémet-részt Északnémetországtól. Ha a világ nem lép közbe és ha a francia nép bírja türelmemel, Poincaré betetőzheti a munkát, amely Clemenceau és Foch győzelmével 1918-ban abbamaradt.

Kérdés, hogyan akarja ezt a francia politika megvalósítani? Német törzsek katolikusok és monarchisták. Napoleonnak könnyű volt dinasztikiákat alapítani, de megteheti ezt vajjon a francia republika? És még egy. A német törzseket a köztársaság kívülről erősebben összeabroncsolta, mint a monarchikus államforma. Közel harminc királyság, nagyhercegség, hercegség és kishercegség helyébe lépett a köztársaság, ennek már csak a nagyobb tartományokkal vannak küzdelmei az egység miatt. És amit a köztársaság csak kívülről tudott megcsinálni, megcsinálta a francia politika belülről is. A német nép ma egységesebb és elszántabb mint valaha. A vértelen katonai mozdulatok után nagy és izgalmas mérkőzések várhatók. Rejtjelmes rejtély, mit hoz a holnap.

Kunó kancellár külügyi expozéja

Ha egyengetik az utat, hogy egyenrangú fél gyanánt tárgyaljunk, rátérünk a tárgyalások útjára. Münchent akarják megszállani a franciák

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, márc. 7. Kunó kancellár tegnap expozét tartott a parlamentben. Kifejtette, miért kellett a birodalmi gyűlést sürgősen összehívni. Elsősorban az ad nagy aggodalomra okot, hogy Darmstadt, Mannheim és Karlsruhe városokat, a közlekedés gócpontjait, megszállották.

A kancellár ismertette a francia megszállás különböző fázisait és részleteit és támatta azt a rendszert, mely fogházbüntetésre ítél német tisztviselőket, akik büek hazájukhoz.

Megállapította, hogy a Ruhr-vidék ipari kiaknázásának terve meggyújtott és a megszállás következménye csak az, hogy ma csak husz vasgyár dolgozik azzal szemben, hogy a megszállás előtt több mint száz volt üzemben.

Kunó felhívást intézett az egész világhoz és a versaillesi békeszerződést aláírt hatalmakhoz, lépjenek közbe a szerződés megsértése ellen.

Berlin, március 7. Kunó kancellár a politikai helyzetről tartott beszédében kijelentette még, hogy a jelenlegi kormány el akart menni teljesítőképessége határáig, de ajánlatát visszautasították.

— Mi — folytatta Kunó — a nemzetek kölcsönös megértését kívánjuk és kívántuk most is. Ha egyengetik előttünk az utat, amely nekünk mint egyenrangú félnek lehetővé teszi a nyílt tárgyalást, a kormány rátér a tárgyalások útjára. De

A francia parlament közben, igen stíluszerűen, a katonai szolgálati idő vitáját éli. A progresszív politika a szolgálati idő csökkentését követeli, az agresszív a gyarapítást. Poincaré az állását köti hozzá, hogy maradjon egyelőre minden a régiiben. Ha a 18 hónapos katonáskodást akár a kamara, akár a szenátus le akarná szállítani, Poincaré kormánya ezt bizalmatlanságnak tekintené és lemondana. Egészen biztos, hogy ez nem fog bekövetkezni.

Az angol alsóház pedig azon vívódik, hogyan lehetne mégis megoldani ezt a súlyosan komplikált Ruhr-kérdést. A munkáspárti Ramsay Macdonald néhány héttel ezelőtt azt a tervet vetette fel, hogy Franciaország, Belgium és Anglia pártjai küldjenek ki egy-egy bizottságot és ezen a bizottságügyi konferencián döljön el a Ruhr-kérdés és a jóvátétel ügye. A vita megindult. Bonar Law és az egész angol kormány meglehetősen fázik tőle. Még nem érkezett el a beavatkozás ideje — mondja az angol premier. Ha most beavatkoznánk, ezt Franciaország ellenséges cselekedetnek tekintené. És Franciaországot most nem jó bősztíteni, mert mint Kemál titkos szövetségesének, az ő kezében van a keleti kérdés kulcsa, amely most végzetesen fontos Angliára nézve.

A Ruhr-kérdés most már nem is fog egyhamar megoldódni, mert a keleti kérdés elintézése megint kitolódott. Uj keleti konferencia lesz Prinkipón, a Marmaria-tengeri Herceg-szigeten. Kemál azt hiszi, hogy nem lesz háboru. A mögöttes fronton ugyan felvonulnak a katonái és a forradalmi görög kormány is, hogy presztizsét fentartsa, sürgősen küld csapatot a Marica-vonalra. De közben kimennek a meghívók, újra felkészülnek a hatalmak, össze is ülnek majd Prinkipón és ennek az új keleti vitának az értelmi szerzője Poincaré lélek-zethez jut, hogy végigcsinálja a tervet, amelyet a német egység szétzuzására gondolt ki.

a német kormány nem írhat alá olyan egyezséget, amelyet nem tud megtartani. Mi a német nemzet szabadságáért harcolunk és azért, hogy az egyenjogú nemzetek becsületes szövetsége lépjen a militarizmus helyébe.

Bonar Law nem közvetít

London, március 7. Az angol alsóház ma tárgyalta Ramsay Macdonald indítványát, amely a francia és belga kamarákat felhívja arra, hogy a pártok tagjaiból egy bizottság lépjen érintkezésbe az angol alsóház hasonló bizottságával, amely a Ruhr-megszállásról és a francia újjáépítésről tárgyalna. Lord Robert Cecil felszólalásában ellenezte az indítványt. Bonar Law kijelentette, nem hiszi, hogy a beavatkozás most üdvös lenne, mert azt Franciaország ellenséges cselekedetnek tekintené. Ilyen lépésre tehát egyelőre nem szabad gondolni.

Bevonulás Münchenbe?

London, március 7. A Daily Telegraph szerint diplomáciai körökben Darmstadt, Karlsruhe és Mannheim megszállásával a franciák további előnyomulás Bajorország felé fog vezetni. A franciák legközelebb bevonulnak Münchenbe, mert a francia vezető köröknek, élükön Foch marsallal az a véleményük, hogy a város a német militarista szellem gócpontja. A bevonulással ezt a mozgalmat

akarják elhallgattatni. Londoni körök szerint a franciák azt hiszik, hogy München ellen sokkal könnyebb a felvétel mint Berlin felé.

Essen, március 7. A legújabb megszállott helyiségek: Wipperwüth, Remscheidgreifath és Stromberg, ahol katonai parancsnokságokat állítottak fel. Az előnyomulást folytatják.

Páris, március 7. (Rador.) A szocialisták állást foglaltak a német kormány ama terve ellen, hogy megszakítja a diplomáciai összeköttetést Franciaországgal. (Ebből a táviratból nem tűnik ki alaposan, vajjon a német vagy a francia szocialistákról van szó. Szerk.)

Katonai vita a francia szenátusban

Páris márc. 7. A francia szenátus folytatta a katonai szolgálati idő megállapításáról szóló vitát. Elvetették azt a módosítást, mely a szolgálati időt két évre akarja felemelni, valamint Forielle tábornok indítványát, amely egy évre kívánja leszállítani a katonai szolgálat tartamát.

Poincaré a vita folyamán kijelentette, hogy a 18 havi szolgálati idő megszavazását bizalmi kérdésnek tekinti.

Palesztina választások előtt

A palesztinai munkásság az amsterdami internacionáléhoz csatlakozott. A tel-avivi gimnázium — Az Uj Kelet tudósítójától —

A palesztinai közvéleményt leginkább a törvényhozó tanács küszöbönálló választása foglalkoztatja. Az arabok tudvalevőleg bojkottálni akarják a választásokat, ezzel akarván kifejezést adni a palesztinai zsidó aspirációk elleni tiltakozásuknak. A Londonban tartózkodó arab delegáció az ötödik arab kongresszus elnökétől a következő táviratot kapta: Bár a palesztinai arabok ismételtlen protestáltak az új alkotmány miatt és kimondták a bojkottot a törvényhozó tanács ellen, amelynek megválasztása ezen alkotmány alapján történik s jöllehet a palesztinai kormány tudomása van erről a határozatról, mindezek ellenére a kormány mégis kitűzte a választások időpontját, abban a reményben, hogy az arab lakosságnak egy kis, jobbára állami alkalmazottakból álló része, részt fog venni a választásokon. A palesztinai arab kongresszus végrehajtóbizottsága, amely az ország muzulmánjait és keresztényeit képviseli, még egyszer felemeli tiltakozó szavát [e szegyenletes választások ellen és kijelenti, hogy az ezen választások alapján összeülő törvényhozó tanácsot Palesztina lakossága nem ismerheti el.

Az ilyen és ehhez hasonló nagyhangú kijelentések ellenére is rövidesen megválasztják az új Palesztina első törvényhozó tanácsát. A választásokon előreláthatólag a muzulmán arabság nagyrésze is részt fog venni, amely nem azonosítja magát a külföldi izgatás hatása alatt álló végrehajtóbizottsággal. A zsidóság erősen készülődik a választásokra. A Waad Leumi (Zsidó Nemzeti Tanács) kiáltványt bocsátott ki a palesztinai zsidókhöz, amelyben felhívta őket, hogy teljes számban vegyenek részt a választásokon.

A palesztinai munkáskongresszus

Nemrég tartotta a palesztinai munkásság több mint két hétig tartó kongresszusát. A kongresszuson az összes zsidó munkásszervezetek részt vettek. A delegátusok legnagyobb száma az ugynevezett szocialista blokkhoz tartozott, amelynek magvát az „Achdut Haawoda“ képezi. A második nagy párt a „Hapoel Hazair“ volt, amely meglepő

— Purimünnepek a kolozsvári árvák javára. Vasárnap délután a kolozsvári Zsidó Nőegylet vezetése alatt álló Napközi Gyermekotthon szépen látogatott purimünnepeket tartott. Előadás után a gyermekeket megvendégelték. Az árvák nevében Neuberger Zsigmondné elnökő köszönte meg az egybegyűlt közönség támogatását. Ugyancsak március negyedikén rendezték purimünnepeiket a kolozsvári somrák. Ok is bőségesen megvendégelték a zsidó árvákat, azonkívül minden árva ajándékot kapott. Hétfőn a sómércsapatoknak volt jólsikerült purimünnepe, amelynek műsorán apró jelenetek, énekszámok és játékok szerepeltek. A közönség zsúfolásig megtöltötte a Redut nagytermét és kellemes hangulatban távozott a zsidó cserkészek bensőséges ünnepélyéről.

* Ma este nagy tombola-estély a Metro-paliban.

Nagy csapatösszevonások

Essen, március 7. Eberfeldtől és Barmentől délre a franciák nagy csapatösszevonást kezdtek. Az a szándékuk ugylátszik, hogy a két várost megszállják. A megszállott terület egyházi, élükön a kölni érsekkel, valamint a münsteri és paderborni püspökökkel, közös táviratot intéztek a pápához, akit arra kérnek, hogy interveniáljon a megszállás miatt.

Puccskísérelt Bajorországban

München, március 7. Hivatalos helyen megtudták, hogy a politikai életen kívül álló több személyiség elhatározta, hogy legközelebb erőszakosan megváltoztatja a bajor alkotmányt. A felmerült gyanuok alapján eddig tizenöt letartóztatás történt. Kuehlesch nyugalmazott igazságügyi tanácsos, akit csakhamar szabadlábra helyeztek, agyonlőtte magát. Az öngyilkosság híre óriási izgalmat keltett a bajor fővárosban.

Bochum, március 7. A franciák harmincöt-milliárd márka beszolgáltatására szólították fel a város vezetőségét.

számában jutott képviselőnek. E két nagy párt mellett még hat-nyolc kisebb csoport volt képviselve, köztük a kommunista frakció is. A kongresszus elhatározta, hogy a palesztinai munkásság csatlakozik az amsterdami internacionáléhoz.

Kimondotta továbbá, hogy a munkásságnak minden erejével támogatnia kell a Zsidó Nemzeti Alapot, mert csak ilyen módon lehet elejét venni nagyobb magánbirtokok keletkezésének. A városok közelében mintagazdaságokat kell létesíteni. A legközelebbi idő alatt héber munkásiskolákat kell felállítani. A kongresszus elhatározta, hogy bizottságot küld Európába és Amerikába, amely nagyszabású propagandát fog kifejteni Palesztina felépítése érdekében. A kongresszus végül tiltakozott a palesztinai bevándorlás korlátozása ellen.

A tel-avivi gimnázium

A tel-avivi héber gimnázium tanári kara az utóbbi években nagy erőfeszítéseket tett, hogy az iskola tantervében minél nagyobb szerephez juttassa a gyakorlati munkát. A kertészetet már az intézet megalapítása óta tanítják. Az utóbbi időben könyvkötő- és asztalosműhelyt állítottak fel, ahol megfelelő óraszámban nyertek oktatást a tanulók. A kísérlet igen jól sikerült, a diákok legnagyobb része előadás után a műhelyekben dolgozik és nemcsak az iskola szükségleteit látják el, de már megrendeléseket is vállalnak. A tanári kar most egy lakatosműhely felállításán fáradozik, amelynek berendezési költségei körülbelül 100 fontra rúgnak.

A gimnázium ezévi költségvetése tizenegyezer fontot tesz ki. A cionista szervezet nevelési osztálya ebből háromezer fontot fedez, a többi tandíjából és adományokból szerzik meg. Az idei tanévben mint érdekes jelenséget lehet feljegyezni, hogy Amerikából számos diák iratkozott be a gimnáziumba, közöttük olyanok is, akik otthon magasabb iskolákat végeztek és most csak a héber nyelvben akarják tökéletesíteni magukat. A tanulók száma ezidén ötszázhetvennyolc, közöttük háromszázhuszonhét fiú és kétszázötvenegy leány.

* Salon „Modelles Elegantes“ Mikó-utca 30. Eredeti modellruhák és kabátok állandó kiállítása. Kosztümök, köpenyek, estélyi és látogató ruhák. Rendelések mérték után a legpontosabb kivitelben.

Megérkezett!
A valódi **חם חם** (ortodox husvéti) **surányi cukor** és csakis **Bermann Wolf** nagykereskedőnél Cluj, Széchenyi-ter 39 alatt kapható.

Husvétii egyéb cikkek is már raktáron vannak. Kérlek sürgős rendeléseket. 1493

Mi van az ügyvédi törvényben

Irta dr. Kepes Imre
(Befejező közlemény)

A hatodik fejezet az ügyvédi kar szervezetével foglalkozik. Az ügyvédi kamarák kerületi szervei: a közgyűlés, a választmány és a kamarai elnök (a dékán.) Nagyjából tehát az erdélyi szervezetet vette át a törvény, de több jelentékeny módosítással. Az eddig oly nagy fontosságú titkári állás megszűnt, hatásköre az elnökre szállt, aki azonban egyes teendők vezetésére tetszése szerint bízhat meg ügyvédek, a választmányi tagokon kívül is. Ezer leien aluli kötelezettségeket a választmány felhatalmazása nélkül is vállalhat. A közgyűlés választja a legalább 10 évi gyakorlattal bíró tagok közül 3 évre az elnököt és a választmányt, mely Bukarestben 16, táblai székhelyen 12, egyebütt 5 tagból áll. A szavazás titkos és kötelező, igazolatlanul elmaradók 100 lei büntetést fizetnek a nyugdíjalap javára.

Az összes kamaráknak egy központi szerve létesül Bukarestben, Romániai Ügyvédszövetség néven. A Szövetséget Főtanács vezeti, melyet 3 évre választanak. Ennek tagjai: az ilfői (bukaresti) kamarától 7, táblai székhelyen levő kamaráktól 3—3, a többiekől 1—1 kiküldött. A választás a Szövetség székhelyére intézett levél útján is történhet. A tanács állandó bizottságot választ, mely 1 elnökből, 3 alelnökből és 11 tagból áll, közülök 7 bukaresti. Mindannyiuknak legalább 15 évi ügyvédi gyakorlattal kell bírniuk. Az Ügyvédszövetség elnöke képviseli Románia ügyvédi karát.

A Szövetség állandó bizottságának hatásköre: a kar kívánalmainak megvalósítása, felelősségi fórum fegyelmi ügyekben, statisztikai szolgálat, hivatalos lap kiadása, hitel- és segélyegylet létesítése és vezetése, a jogszolgáltatásban mutatkozó hiányok kiegészítése, módosítás iránti észrevételek és előterjesztések, az ügyvédi minimális díjtartó elkészítése, az országos ügyvédkongresszus által megbízott egyéb feladatok, itélkezik a választmányok megválasztása ellen beadott panaszok fölött. Az Ügyvédszövetség elnöke évente országos ügyvédkongresszust hív össze először Bukarestbe, azután a kongresszus által kijelölendő városokba. A kongresszus hatásköre a hitel- és segélyegylet költségvetésének megállapítása s az ügyvédi kar erkölcsi és anyagi kérdéseinek megvitatása.

A 76-ik szakasz szerint az ügyvéd hivatása gyakorlásában bármely hatóságnál közhivatalnoknak tekintendő, bántalmazása hatóság elleni sértés és eszerint büntetendő. Részletesen szabályozza azután a törvény az ügyvéd és közhivatalnok közt keletkező összeütközések mikénti elintézését.

Sem ez, sem a törvény következő VII. fejezete, mely a fegyelmi eljárásról szól, nem általános érdekű, ellenben a nagyközönséget is érinti a VIII. fejezet, mely jogsegélyirodák felállítását rendeli el.

Minden ügyvédi kamarának jogsegély-szervezetet kell létesítenie hatáskörének területére, egy kamarai választmányi tag vezetésével. A szervezetnek minden járási székhelyen fiókja lesz a kamarai választmány által kijelölt ügyvéd vezetése alatt. E tisztségek elfogadása törvényes kötelesség. Hivatalos órákat naponta, de legalább kétszer hetenként kell tartani az egész kerületben, a minden hatóságnál kihirdetendő időben.

Szegénységi bizonyítvánnyal a felek felfereshetik a szervezetet, panaszukat előadhathatják, mire ingyenesen vagy jogi tanácsot kapnak, vagy irataikat kiadják egy ügyvédjelöltnek, aki a segélyiroda vezetőjének felügyelete alatt megindítja a pert. Különös fontosságú ügyekben a jelölt támogatására ügyvédet is ki lehet jelölni az ügyvédi névsor sorrendje szerint, de havonta legfeljebb két napra. Azok, akik a jogsegélyiroda révén pernyertesek, a nyert gazdagodáshoz képest a bíróság megállapítása szerinti tiszteletdíjat tartoznak a jogsegély-irodának fizetni. Azoknak a jelölteknek, akik ilyen peresetekben kitüntetik magukat, a kamara jutalomdíjat ad az e célra évente előirányzott összegből.

A kilencedik fejezet az ügyvédek által fizetendő kamarai és segélyalapdíjakról intézked

izedik
alesete
atolsó
edések
másodfo
zoló sz
ontosab
egítbel
örvény
*****

Je
zenátus
zet és
elnöke
A szená
szenátus
Az ellen
mely ha
kamarai
tette, ho
nem sza
vesznek.

El
gedje m
után teg
győződés
nagy hik
az ország
szüksége
egészsége
lehet me
a polgáro
közéletbe
alkotmán
ideig kés
csoport n
békéje f
teremtése
ták az al
kiterjeszt
ciózusabb
niának
tegyenek
terheli.

— amely
ugyan eg
akarják,
hogy ez
szavazni,
lekszik.
amikor ily
megmond
tinizmus

Jorg
nyomban
külpolitik
tudja meg
a határai

A k
tudomásul
szemrehán
emlékezte
kozatára,
pártja is

Kivá
fontosságú
Az elmúlt
Jorgáék fél
zöldni, nem
rata közzél
az egyes p

Az a
nap is jele
az ülésen.
ugyanis de
a parasztpá
a büffében
az elhatáro
zeti párt
megindítja

Mégi

izedik fejezet pedig az ügyvédeknek betegsége és halála esetén nyújtandó segélyekről szól. Az utolsó fejezet, a tizenegyik fontos átmeneti intézkedéseket tartalmaz. Az Erdélyben ismeretlen másodfokú ügyvédek, az ugynevezett védőkről szóló szakasz nekünk nem nagyjelentőségű. Annál fontosabb a 117-ik szakasz, mely az ugynevezett egítbéli ügyvédek kérdését oldja meg. Eszerint a törvény kihirdetése után a 3 évi gyakorlati vizsga

alján felvett ügyvédek szabadon nyithatnak irodát egész Romániában, különben jogi doktorok (vagyis erdélyiek) csak három, jogvégzetek (vagyis regáltbeliek) csak négy évi gyakorlat igazolása esetén, mely időbe azonban az ügyvédjelölti gyakorlat is beleszámítódik. Az utolsó, 123-ik szakasz kimondja, hogy megszűnik minden előző törvény, rendelet és intézkedés, amely Románia területén az ügyvédekre vonatkozott.

Pénteken kezdik meg az obstrukciót

Az alkotmányjavaslat betervezésének hatása. Miért maradt Jorga a parlamentben

— Az Új Kelet tudósítójától —

Jelentettük, hogy a kamarában és a szenátusban beterveztették az alkotmánytervezetet és az előadók jelentése után a kamara elnöke péntekre tűzte ki a vita megkezdését. A szenátus elnöke ma jelentette be, hogy a szenátus ugyancsak pénteken kezdi meg a vitát. Az ellenzéki pártokban és a kormánypártban mély hatást keltett Jorga Miklós felszólalása a kamarai előadó jelentése után. Jorga bejelentette, hogy az alkotmányt a nemzeti demokráciák nem szavazzák meg, de a tárgyalásban részt vesznek.

Jorga beszéde

Elnök ur! — mondotta Jorga — engedje meg, hogy nyomban az előadói jelentés után tegyem meg deklarációm. Az a meggyőződésem, hogy a többség és a kormány nagy hibát követ el. Önök alkotmányt adnak az országnak, amikor a hazának másra van szüksége. Az országnak jobb szervezethez és egészséges erkölcsök kellene. Száz alkotmányt lehet megszavazni, de amíg nem teremtenek a polgárok részére jobb anyagi helyzetet és a közéletben erkölcsöket, csak idővesztés az alkotmányozás. Az alkotmányreformot túlhoszú ideig készítették elő, ezáltal minden érdekcsoport megmozdult és ma az ország belső-békéje fel van dülva. Az olasz egység megteremtésekor egy napról a másikra megcsinálták az alkotmányt, Szardinia kész alkotmányát kiterjesztették az egész országra. Önök ambiciózusabbak Victor Emánuel Itáliájánál. Romániának pártalkotmányt akarnak adni, am tegyenek amit akarnak, a felelősség Önöket terheli.

— Az új alkotmány, — folytatta Jorga — amely a benne lefektetett elveknél fogva ugyan egyáltalán nem mondható újnak, ha önök akarják, megvalósul. Én azonban kijelentem, hogy ez a parlament nem illetékes azt megszavazni, ha mégis megteszi, törvénytelenül cselekszik. Ennek ellenére itt maradunk, hogy amikor ilyen nagyfontosságú kérdéssről van szó, megmondjuk véleményünket a lappangó bizantinizmus és a fenyegető forradalommal szemben.

Jorga beszédére Brătianu miniszterelnök nyomban válaszolt és kijelentette, hogy főleg külpolitikai szempontból sürgős az alkotmány: tudja meg mindenki, hogy ennek az országnak a határai véglegesek.

A kormánypáron megelégedéssel vették tudomásul Jorga elhatározását. Az ellenzéken szemrehányásokat tesznek Jorgának és a lapok emlékeztetik őt egy évvel ezelőtt tett nyilatkozatára, amely szerint a nemzetgyűlésből ő és pártja is kivonul. Az „Aurora“ ezeket írja:

Kivánatos lett volna, hogy legalább eme nagyfontosságú alkalomkor maradjon következetes Jorga. Az elmúlt évben történtek után azonban, amikor Jorgának féllenzékességéről alkalmunk volt meggyőződni, nem csodálkozunk Jorga eljárásán. A demokráta közvélemény tudni fogja milyen mértékkel mérje az egyes politikuskokat.

Az obstrukció

Az alkotmány betervezésekor, mint már tegnap is jelentettük, a parasztpárt nem jelent meg az ülésen. A szövetkezett ellenzék vezetőtanácsa ugyanis délután háromig még nem döntött és így a parasztpárti képviselők a nemzetipártiakkal együtt a büffében várták be a döntést. Estére megtörtént az elhatározás és nyilvánosságra került, hogy a nemzeti párt résztvesz a pénteki ülésen, amikor is megindítják az obstrukciót. Az „Adeverul“, az

ellenzéki koalíció kimondott hiva, ezeket írja az obstrukcióról:

Obstrukció nem jelent parlamenti botrányt. Az obstrukció csak a házszabályokban meglévő jogoknak a végsőkig való kiaknázását jelenti. Az obstrukció csak a többség türelme híján fajul botrányra. Egyébként egészen csendes harci eszköz, amint azt a román parlament multjában is tapasztalni lehetett. Az obstrukció természetes joga a kisebbségnek a reakciós, erőszakos kormányok ellen.

Pénteken a szövetkezett ellenzék mindenestre meg fogja mutatni, milyen mértékben és milyen formában akar élni az obstrukció eszközével.

A parlamenten kívüli akció

Az ellenzék a kormány köréből szerzett információk alapján tudni véli, hogy az obstrukciót a kormány hamarosan letéri és ezért már a további lépésekről is tanácskozik. Ha a parlamenti harc lehetetlenné válik, a sajtóban fokozottabb akciót kezd és az utcára is kivonul. A „Lupta“ mai száma a lap szerkesztőségének aláírásával a következőket közli „Benyújtották a diktatura ukázat“ címmel:

Az ország súlyos helyzetben van, a politikai pártok tiltakozása ellenére az erőszak diktaturája beterveztette az alkotmánynak nevezett ukázat. A legnépszerűtlenebb kormány nem tud már más utat választani: államesinyt kísérel meg. Az egész demokráta közvélemény elítéli, hiányzik belőle a civilizáció, a haladás minden eleme, politikai és pénzügyi érdekcsoportok jogai vannak benne, ez az alkotmány halvaszületett. Ahelyett, hogy örömmel üdvözölhetnénk az egyesített haza becsületesebb alkotmányát, kétségbeesetten fel kell háborodnunk e reakciós torzszülöttön. Minden jóérzésű embernek össze kell fognia, hogy eltávolítsa az ország éléről a merénylőket. A harc életre-halálra megy, mert olyan nemzet szabadságáért folyik, amely megérdemli, hogy szabadon éljen, miután leverte a külső ellenséget.

Az averescanusok és Marghiloman

Averescu tábornok néppártja egészen különös helyzetbe került. Averescu kijelentette, hogy nem megy a parlamentbe, az alkotmányt nem ismeri el, de pártja résztvesz a tárgyalásokon.

— A nemzeti párt és parasztpárt szövetségéhez nem közeledhetik — írja a parasztpárti „Aurora“ — sőt az „Indraptarea“ mai száma a konkolyhintés látszatával olyan ellentétekről számol be, amelyek állítólag az új szövetség fenmaradását veszélyeztetik. Kijelentjük a legautentikusabb helyről szerzett felhatalmazás alapján, hogy mindebből egyetlen szó sem igaz és ezt a két párt hamarosan be fogja igazolni. Mindenesetre értjük Averescuékát: nehéz ma ellenzéknek lenni, amikor azt akarják, hogy kormánypártinak látszódjanak.

Egyébként újból felmerültek olyan hírek, mintha Averescuék és Marghiloman pártjának fúziója ismét aktuális lenne. A „Dimineața“ban ezt egy néppárti politikus megcáfolja és azt mondja, hogy Marghiloman csak ilyen uton szeretné saját pártját rekonstruálni. Egyébként Marghiloman ismert német politikájá miatt az ország gazdasági szanalása szempontjából nem kormányképes, mert ehhez az antant-szövetségek kölcsönai szükségesek.

A „Lupta“ szerint Marghiloman a napokban ajánlatot tesz Manuicának az ellenzéki blokkban való részvételéről.

Wilson

R. St. Baker, az Unió volt elnökének, Wilsonnak sajtófőnöke a béketárgyalások idejéből származó emlékeit és benyomásait most adja közre. Az emlékiratokból inkább emberi dokumentumok, mint történelmi adathalmaz — álljon itt ez a részlet:

Május végén volt, 1919-ben. A békekonferencia krízisének tetőpontján állott és ugylátszott, hogy a nagy államok egyenetlensége szakadást fog előidézni. Egyik este meglátogattam dolgozószobájában az elnököt. Elmélyedve ült asztala mellett, nem vette észre amint beléptem, csak erőltetett köhögésem rázta fel. A súlyos idegmunka nagyon meglátszott rajta. Arcizmai megrándultak, sápadt volt mint egy halott. Azt kellett hinnem, hogy szemem láttára fog összeesni ez a nagy munkabírásu, szívós ember.

Kissó magához tért és így kezdte:

— Clemenceau most beszélt egy órával ezelőtt, hogy Isztriában a jugoszlávok és olaszok egymás torkát harapják keresztül. Drótsövényeket huznak — és a térképen egy helyre mutatott.

Megjegyeztem, hogy tudomásom szerint Európa tizenegy pontján harcolnak.

— Elhiszem — felelte. Éppen arról tanácskoztunk, mint lehetne leszerelni a még háborúskodó hadseregeket. De hogyan tudhatná a nagyhatalmak a kis népek leszerelését kierőszakolni, amikor otthon maguknál nem képesek erre?

Igazolhatom az egész világ előtt — írja Baker — hogy Wilson fentartás nélkül, őszintén akarta a leszerelést. De egy ember bizony képtelen milliók mentalitását a magáéra formálni és lehetetlen volt egyedül megküzdenie a régi világ diplomáciájával.

Az elnöknek is megvoltak a maga hibái. A tudós zárkózottsággal, szinte félt attól, hogy ideái a sajtó útján propagáltassanak. Szerette az új kifejezést és a miszticizmusra erősen hajlott. A tizenhárom szám iránt tisztelettel viseltetett (Neve tizenhárom betűből áll.) Amikor a népszövetség szervezetét House ezredes eléje terjesztette, így szólt:

— Főlősleges huszonhárom pontba foglalni a népszövetség feladatait, azokat be lehet szorítani tizenhárom pontba.

Ha valami újszerűt vetett be a tárgyalások menetébe, azt hitte, hogy mindenki átérzi annak az értelmét és mint ő, mindenki rajongani fog érte.

A népszövetség megteremtése előtt jöttek a német gyarmatok felosztása érdekében Smuts generális Délamerikából, Hughes Ausztráliából, Borden Kanadából, Massey Neuzeelandból, hogy igényeiket bejelentsék.

Wilson végighallgatta a jelentéseket, azután a teremben ülő Lloyd George, majd Clemenceaura tekintve, nyugodt hangon így szólt:

— A világ azt fogja mondani, hogy a nagyhatalmak előbb a védtelen országrészeket osztják fel egymás között és azután alapítják meg a népszövetséget. Ezt a világ nem tűrné.

Amikor pedig Massey Ausztrália miniszterelnöke tovább is erőlködött, Wilson az asztalra csapott:

— Mit akarnak? Ausztrália és Neuzeeland talán ultimátumot küld a békekonferenciának?

Ekkor még sikere volt Wilsonnak. De ez mégis pyrrhuszi győzelem volt. Wilson bukása Európa tragédiája lett.

— A numerusz klauzusz-ügy. Bukarestből jelentik: Arion egyetemi tanár, akit a jogifakultáson megakadályoztak a szigorlatok tartásában, elmondotta a „Lupta“ tudósítójának, hogy egy diákküldöttséggel folytatott tárgyalásnál a diákok kijelentették, hogy még a román diákokat is bűnböjtökkel fogják megakadályozni a szigorlatok letevésében, mindaddig, míg a numerusz klauzusz el nem fogadják. Arion erre kijelentette a küldöttségnek, hogyha a numerusz klauzusz Románia megvalósítaná, akkor megszegné éppen azt a nemzetközi egyezményt, amelynek alapján Románia megvalósíthatta nemzeti eszményeit. A diákok erre azt válaszolták, hogy Romániában nem uralkodhatnak idegenek. Arion professzor egyébként ma bejelentette a rektorának, hogy a szigorlatok megtartásában akadályozzák.

Mégis csak CZINK fest, tisztit vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

Botrány a cseh képviselőházban

Prága, március 7. A csehszlovák parlament megkezdte a köztársaság védelméről szóló törvényjavaslat tárgyalását. A kommunisták Tomasek elnök bejelentése után, hogy napirenden van a törvényjavaslat tárgyalása, azonnal hozzáláttak a legélesebb harcmóduú obstrukcióhoz. Alig mondott az elnök néhány szót, azonnal fülsiketítő lármá keletkezett. A képviselők könyvekkel és kihuzott fiókokkal verték a padokat, túlkölte, trilláztak, kolompokat ráztak.

A zaj akkora volt, hogy a gyorsírók egy szót se hallottak. A kormányparti előadó kénytelen volt felmenni az emelvényre és a gyorsírók fülébe diktálni a beszédet. Az elnök képtelen volt bármely intézkedést tenni. Küldönc útján közölte négy kommunista képviselővel, hogy őket az ülésről kizárta. Nem használt azonban ez az intézkedés sem, az örült hangzavar csak fokozódott, mire az elnök tehetetlenségében felfüggesztette az ülést. A szünet azonban nem jelentett nyugalmat. A kommunisták makacsul a teremben maradtak és gyalázkodó kifejezéseket kiabáltak. Az elnök berendeli a teremőröket, hogy a kiharancsolt képviselőket kivezessék. A teremőrök, mintegy tizenhatan, heves dulakodás után kivezetik a négy kommunistát. Negyed négykor az elnök újból megnyitja az ülést és bejelenti a kivezetések megtörténtét és azt, hogy az ellenszegülőket a képviselőház tiz üléséről kizárta. A felelet erre ismét iszonyatos lármá, melyben egyetlen szót sem lehet hallani. A kivezetett képviselők erre újra bejönnek a terembe, mire az elnök az ülést felfüggeszti. Következik az előbbi jelenet, a teremőrök újra bevonulnak, az egyik kizárt képviselőt kiszorítják padjából, az megbotlik és elesik, mire kezénél-lábánál fogva megragadják és kicipelik. Egy másik kizárt képviselő a padokba kapaszkodik nagy erővel, de szintén földreütik és kiviszik. Erre a többiek kivonulnak a teremből, miközben a minisztereket fúzetekkel és könyvekkel dobálják meg.

Alighogy a kommunisták kivonultak, szerepüket átvették a szlovák néppárt képviselői.

Óriási ordítás, fútyulás, sívítás folyt, amelyet azonban a kormánypart végighallgatott, míg szónokai a gyorsíróknak beszéltek. A kormányparti szónokok szereplésének egész ideje alatt folytatódott a tumultus és csak akkor ért véget, mikor ellenzéki szónokra került a sor. Mihelyt az első ellenzéki szónok szólásra emelkedett, az ellenzék abbahagyta a lármát, a többi ellenzéki pártok, köztük a magyar és német képviselők bevonultak. Az ellenzéki szónokok beszéde alatt viszonylagos csend volt, az utolsó ellenzéki beszéd után pedig az ellenzék ismét hatalmas zaj közben elhagyta a termet.

Bucuresti

arany- és ezüstbevaltó

legmagasabb árakat fizet arany tárgyakért, törött arany és ezüst pénz-
nemekért, gyémánt- és briliánsért!

Deák F.-u.
4. sz. 1477

A legfinomabb tisztagyapjú
kötő-hápvász, blousok
és ruhák részéne

SIPOS JENŐNÉL

Ciuj, Piata Unirii 17
kaphatók

1483

Visszonteladóknek
árkedvezményt adok

Az angorai nemzetgyűlés elutasította a lausannei békét

Kemál szerint nem lesz háború. Új béketárgyalások a Prinkipó-szigeten

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Angora, március 7. (Havas.) A nemzetgyűlés úgy határozott, hogy a lausannei békeszerződést nem fogadják el, mert beleütközik a nemzetközi alapegyszemélybe. A nemzetgyűlés minden felelősséget elhárít magától, ha a hatalmak ragaszkodni fognak a lausannei szerződés-tervezet betűszerinti elfogadásához. A tulnyomó többség felhatalmazta az angorai kormányt, hogy a béke érdekében tovább folytassa a tárgyalásokat. De ehhez a következő feltételeket köti:

Mossul kérdését meghatározott időn belül rendezni kell, a pénzügyi, gazdasági és közgazgatási kérdéseket összhangba kell hozni a török nemzet teljes függetlenségével. Végül azt követeli az angorai nemzetgyűlés, hogy a

Megsemmisítette a kolozsvári tábla a dollárlopással vádolt postások ítéletét

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Szerdán délelőtt tartotta meg a kolozsvári királyi ítélőtábla a lopással vádolt huszonhét mozgópostás bűnpörének főlebbviteli tárgyalását. Az ítélőtánc elnöke dr. Haupt Gusztáv volt, a terjedelmes bűnügy iratait pedig Dumitriu tábla-bíró referálta. Az izgalmas lefolyású tárgyalás kilenc órakor kezdődött és a vád-és védbeszédekkel délután kettőig tartott. A vádlottak padján névszerint a következő mozgópostások ültek: Székely József, Salamon Mendel, Deák Ferenc, Demeter Albert, Szász Imre, Lörcinc György, Sommerauer János, Biró György, Turós István, Radnay József, Alariu János, Prágai József, Tariicska Imre, Váradi Mózes, Csömör Bálint, Szűcs István, Kopac György, Málnási Péter, Augusztn János, Lakatos Márton, Andrei János, Feldmann István, Gál István és Dulka Sándor, akiket részint másfélévi, részint pedig tíz hónapi és félévi börtönre ítélte a törvényszék.

A vád, mint annakidején az Uj Kelet részletesen megírta, az volt ellenük, hogy 1922-ben az Amerikából érkezett leveleket a vonat mozgópostakocsijában feltörték és ha pénzt találtak bennük, a dollárokat magukhoz vették, a leveleket azután fagygyugyertyával ismét leragasztották. A kolozsvári postaigazgatósághoz egyenlőre érkeztek az ország különböző részeiből a feljelentések, de nem sikerült megállapítani, hogy kik tüntetik el a pénzes leveleket. A nyomozás sikertelenségén felbátorodott tolvajok most már ajánlott leveleket is kiüresítettek és így azok reklamálása még nagyobbá tette a zűrzavart a postán. A tettesek — dr. Pop Vazul kinstári ügyész jelentése szerint — kétszázötven-hatezer lei kárt okoztak, de a tényleges kár a meglopott címzetek kárpótlásával a félmilliót is meghaladja.

Hónapokig tartó kutatás után Székely József mozgópostás vezette nyomra a hatóságokat. Székelyt egy sziguranacadetektív Brassóban gyanusnak találta. Nyomon követte s látta, hogy a postás száz dollárt adott el egy valutakereskedőnek. A detektív gyanuját beigazolták találta, mert néhány nappal előtt tizenkét megsemmisített ajánlott levél foszlányait találta meg a brassói erdőben és ez a lelet fordította a sziguranca figyelmét a mozgópostásokra. Székelyt ezen az alapon letartóztatták. Kihallgatásakor nem tudta pontosan okát adni annak, hogy mimódon került hozzá a százdolláros bankjegy. Azt állította, hogy egy ismeretlen embertől vette spekulációra. Ez a válasz csak megerősítette a nyomozó hatóságok gyanuját és Székelyt behozták a kolozsvári fősziguranára.

A kolozsvári sziguranán, hogy a maga börtént mentse, Székely József a nagyváradi-brassói vonalon utazó kollégáit vádolta meg a dolláros levelek felnyitásával. Az ő vallomása alapján harminchét mozgópostást letartóztattak és öt orgazdát, de utóbb kilenc postást szabadon engedtek. A huszonhét vádolt azonban a törvényszék előtt és a főlebbviteli tárgyaláson is tagadták a terhükre rótt bűncselekmény elkövetését, mert a sziguranán

béke megkötése után az antantcsapatoknak sürgősen ki kell üríteniök a megszállott területeket.

Konstantinápoly, március 7. Beavatott körök szerint a törökök és a szövetségesek között mégis újabb konferencia lesz, amelyet a Márványtenger Prinkipó-szigetén fognak megtartani. Erről a kérdésről a „Daily Mail“ munkatársa beszélgetést folytatott Kemállal és annak eredményeképpen azt írja, hogy nincs ok a szövetségesek és Törökország között viszályra, legfeljebb valamelyik részről a vezérek makacssága idézhetne elő háborút.

Konstantinápoly, március 7. Keletráciában állandóan folynak a csapatzállítások. A görögök lázasan dolgoznak a Marica-vonal erősítésén.

csak a kényszer alatt tettek beismerő vallomást. Ez az állításuk az elsőfoku tárgyaláson beigazolást is nyert. S erre való hivatkozással dr. Giurgiu János, dr. Dan Emil és dr. Ghermán Traján védőügyvédek a vádlottak felmentését kérték. Papadopol főügyész helyettes viszont a posta jöhrnevének megvédésére a vádlottak szigorú megbüntetését javasolta hatalmas vádbeszédben.

Giurgiu dr. ekkor alaki hiba címén támadta meg a törvényszék ítéletét. Az érvek halmazával bizonyította be a vád tarthatatlanságát „amelynek nincsen reális alapja, minthogy a sziguranán tett és visszavont beismerővallomás ebből a szempontból teljesen értéktelen. De ha a bíróság azt elfogadná is, az ügyészségnek lett volna kötelessége a vádlottak vallomását ténybeli bizonyítékokkal kiegyensúlyozni. Ez azonban nem történt meg és az elsőfoku ítéletet csak gyanuokok alapján hozták meg. Kifogásolta a védő azt is, hogy a törvényszék testületileg foglalkozott a vádlottakkal és nem személynként igyekezett megállapítani, hogy kinek milyen része van abban, amivel vádolják. Félórai tanácskozás után a királyi tábla a védők álláspontjára helyezkedett, megsemmisítette az elsőfoku ítéletet és új főtárgyalás kitűzésére utasította a törvényszéket. Ezzel a döntéssel újból megkezdődik a bűnpert tanuinak kihallgatása. A vádlottak továbbra is szabadlábban maradnak.

Erdély, Bánát, Körösvidék és Maramaros zsidó társadalmának tagjaihoz!

Három hónapja országos gyűjtés indult meg, hogy zsidó közadakozásból szerezzük meg a rombolás dühének áldozatul esett zsidó közintézmények helyreállításához szükséges anyagi eszközöket. A „Restaurációs Alap“ érdekében kibocsátott felhívás eleinte mindenütt a legélénkebb visszhangra talált. A szerény gyűjtőmunka azonban csakhamar elhalált és néhány hét óta már alig gondol közületek valaki a „Restaurációs Alap“-ra és becsületesek ügyére. Pedig az alap javára eddig betolyt adományok még korántsem érték el a cél megvalósításához szükséges összeget. A „Restaurációs Alap“ eddig csak igen kicsiny mértékben tudta hivatását teljesíteni és még sok száz ezer lei kell ahhoz, hogy a restaurálás feladatát végre lehessen hajtani.

A restaurálást mindnyájatok becsületbeli ügyének kell tekintenetek. Hiszen nem tűrhetitek, hogy a zsidó közönség szolgálatában álló intézmények, ne a legtekélyesebben funkcionáljanak! Nagy lelkiismeretességrel ad tanúságot az, aki kivonja magát a „Restaurációs Alap“-hoz való olyfoku hozzájárulás alól, mely egyrészt ez alap nagy céljának, és másrészt az ő vagyoni és jövedelmi viszonyainak megfelel.

Felszólítunk minden zsidót, aki még nem járult hozzá megfelelő adománnyal a „Restaurációs Alap“-hoz, tegye meg mielőbb kötelességét. Felszólítjuk az összes zsidó hitközségeket és egyéb közületeket, ne maradjanak közömbösek azzal a céllal szemben, melyet a „Restaurációs Alap“ megvalósítani hivatott és járuljanak hozzá adományaikkal ez alaphoz.

Az adományok legelőszérubbán a „Kereskedelmi Hitelintézet Rt.“ cluj (Piata Unirii 20.) pénzüntézethez a „Restaurációs Alap“ folyószámlájának javára történő betéttel vagy átutalással juttathatók el.

Pop János... felfüggesztés... polgármester... értesül... kormány... intézkedés... atóság... vagy újabb... volna. Ezt b... amelyek fel... kért. Pop J... yileg Buka... lőt, aki a v... még néhány... abbahagyva... anyagát alap... resti értesül... tázása után... szinü azonb... rövid ideig... polgármester

B... lentik: Bl... váratlanul r... zede működ... tanfolyamai... met adta e... idejének na... ban töltött... nyert törté... caszerü írá... bécsi „Neu... elég sűrűn... tárgyu cik... megelőző k... nek, a sze... torának.

váradi zs... lenti: A p... kola nélkü... a zsidó líc... csak keve... tannyelvű... liceum iga... diák fog... előtt ötve... Hegedűs... társának... lyozzák a... hogy a s... nem lesz... Teljesen... hogy tan... dály mia... magánut... zának c... hogy mi... tárgyból... vizsgát l... minus ug... gondolom... távolról... mazni, v... vizsgát b... belül m...

Kolozs... nagy s... 11-én l... nek r... Litters... Tibor

pestről... vényze... a tárg... niatt... György... tárgya... évi ele... pagano... köztár... törven... ségi p...

HIREK

— Pop Julián primárt rehabilitálják?

A felüggasztett kolozsvári polgármester ügyében agyáltszik új és kielégítő fordulat állott be. A polgármester ugyanis mielőtt a felfüggesztő végzéséről értesült, nyomban Bukarestbe utazott, ahol a kormány előtt erőlesen tiltakozott megrendszabályoztatása ellen. Kifejtette, hogy soha egyetlen olyan intézkedést nem fogadatosított, amihez felsőbb hatósága, a prefektúra és a reszortok valamelyike, vagy újabb időben a minisztérium hozzá ne járult volna. Ezt be tudja igazolni azokból az aktákból, amelyek felől a kormánybiztos felfüggesztéseket kért. Pop Julián föllépésének hatása alatt sűrűn Bukarestbe hívták Goma Pál vezérfelügyelőt, aki a vizsgálatot vezette. A kormánybiztos még néhány napra tervezett kolozsvári munkáját abbahagyva, Bukarestbe utazott, ahol a vizsgálat anyagát alaposan át fogják tanulmányozni. Bukaresti értesülésünk szerint a primárt a vádak tisztázása után rövidesen visszahelyezik állásába. Valószínű azonban, hogy Pop Julián ez állását csak rövid ideig fogja betölteni. Önként fog távozni a polgármesteri székéből és ügyvédi irodát nyit.

— Bloch Henrik meghalt. Budapestről jelentik: Bloch Henrik szeminariumi tanár tegnap váratlanul meghalt. Bloch körülbelül három évtizede működött a rabbiképző intézet alsó és felső tanfolyamain, ahol az általános és zsidó történelmet adta elő. Alaposan felkészült tudós volt, aki idejének nagy részét könyvtárakban és archívumokban töltötte, sokat utazott és kutatásai eredményeit történeti folyóiratokban adta közre, vagy tárcaszerű írásokban nagyobb napilapok hasábjain. A bécsi „Neue Freie Presse“ és a „Pester Lloyd“ elég sűrűn közölt tollából figyelemreméltó történelmi tárgyú cikkeket, különösen a francia forradalmat megelőző korból. Az elhunyt fia volt Bloch Mózesnek, a szeminarium megszervezőjének és első rektorának.

— A zsidó liceumba iratkoznak a nagyváradi zsidó diákok. Nagyváradi tudósítónk jelenti: A premontrei gimnázium feloszlásával iskola nélkül maradt zsidó tanulók legnagyobb része a zsidó liceumba való felvételét kérvényezte és csak kevesen léptek át a Gojdu-liceum magyar tannyelvű tagozatába. Hegedüs Árpád, a zsidó liceum igazgatója szerint körülbelül száz-százhusz diák fog átlépni a liceumba. Tegnap és tegnapelőtt ötvenöt diák iratkozott be a zsidó liceumba. Hegedüs igazgató kijelentette az Uj Kelet munkatársának, hogy az intézet tantermei nem akadályozzák az átiratkozó tanulók betagozását, mint-hogy a szaporulat több osztályra esik. Az intézet nem lesz kénytelen újabb tantereket alkalmazni. Teljesen fölösleges a szülőknek az az aggodalma, hogy tanteremhiány, vagy más ilyen technikai akadály miatt a zsidó diákok kénytelenek lesznek magánuton folytatni tanulmányaikat. Az átiratkozásnak csak egyetlen törvényes feltétele van, az, hogy minden volt premontrei gimnázistának két tárgyból, a héber és francia nyelvből különbözeti vizsgát kell tennie március végéig. Ez rövid terminus ugyan, de ez sem adhat okot bármilyen aggodalomra, mert az átiratkozó diákokkal szemben távolról sem fognak olyan szigorú mértéket alkalmazni, mint azoknál szokás, akik rendes felvételi vizsgát tesznek. Az előadások két-három napon belül megkezdődnek.

— A felsőbányai művészek kiállítása Kolozsváron. A felsőbányai művészársaság, amely nagy sikerrel mutatkozott be Nagybanán, március 11-én Kolozsváron nyitja meg tárlatát. Résztvesznek rajta Krausz Iloka szimbólista grafikus, Littersky Endre, Nagy Oszkár, Pirk János és Tibor Ernő. A kiállítás a vármegyeházán lesz.

— A magyar köztársaságiak pere. Budapestről jelentik: Ma kezdette meg a budapesti törvényszék dr. Nagy György és Veér Imre pörének a tárgyalását, akiket köztársasági propagandájuk miatt fogták perbe. Tekintettel arra, hogy Nagy György súlyosan beteg, ügyét elkülönítve fogják tárgyalni. Veér azzal védekezik, hogy az 1920. évi első törvények nem tiltja a köztársasági propagandát. Az elnök hosszabb vitába bocsátkozott a köztársasági párt titkárával és azt állította, hogy e törvények csak addig engedte meg a köztársasági propagandát, amíg a régi alkotmányosság vizs-

szta áll. Akkor pedig, amikor Veér és Nagy György köztársasági propagandát csináltak, Magyarország-nak törvényesen megkoronázott királya volt IV. Károly. Az elnök ezután felszólította Veért, mondja el, hogy mi indította a köztársasági párt megszerzésére. Veér Imre kijelentette, hogy híve a köztársasági eszmének és meggyőződése szerint Magyarország rövidesen köztársaság lesz. A tárgyalást holnap folytatják.

— A nagyváradi lakáshivatal. Nagyváradról jelenti tudósítónk: Annak ellenére, hogy a lakáshivatal már kedden megszüntették, a nagyváradiak legnagyobb meglepetésére Dinu Aurél, a lakáshivatal volt főnöke szerdán új rendelkezéseket adott ki. Az Uj Kelet munkatársának kérdésére dr. Péter Julián prefektus kijelentette, hogy a március hatodikán és hetedikén kiállított lakáshivatali végzéseket meg fogja semmisíteni. A prefektus egyébként ma felhívta a nagyváradi lakbérlok és háztulajdonosok szövetségét, hogy javaslatot tegyenek a lakáshivatal, különösen a hivatal adminisztrációjának megfelelő átszervezésére.

— Sztrájk készül Berlinben. Berlinből jelentik: A munkások és alkalmazottak újabb béremelést követelnek, amit a munkaadók nem hajlandók teljesíteni. Ha nem sikerül az utolsó órában megegyezniök, egy-két napon belül Berlinben háromszázezer munkás és alkalmazott fog sztrájkba lépni.

— Papucshősök galériája. Azoknak az asszonyoknak ósanyja, akik férjeiket papucs alatt tartják, kétségtelenül a nagyon bölcs Szokratesz felesége: Xantippe. A mai idő távlatából szinte homályosnak mondható, nem azért volt-e leginkább bölcs Szokratesz, hogy bölcshez illően tűrte a feleség uralmát; de az kétségtelen, hogy a nagyemberek közül nem ő volt az egyetlen, aki papucs alatt nyugott. **Marlborough** herceg, két évszázaddal ezelőtt a legnagyobb hadvezérek egyike, feleségül vette Anna királynő gyönyörű udvarhölgyét: Sara Jennigest, aki nagyon közeli rokonságban állhatott ósanyjával, mert állítólagos nagy szerelme dacára is pokollá tette férje életét, úgy hogy ez maga nem egyszer őszintén bevallotta: inkább Flandriában verekedik az ellenséges hadsereggel, minthogy otthon üljön felesége mellett. **Lincoln Ábrahám**, az Északamerikai Egyesült Államok első elnöke szintén nagy papucshős volt. Már az eljegyzésekor észrevette Miss Todd zarnoki hajlamait, de már késő volt, hiába igyekezett menekülni, a menyasszony nem engedte, hogy megszabaduljon a járomból. És Lincoln szomorúan mondta az esküvőre menet: „Megyek a pokolba!“ Nem is tévedett. **Wesley John** már hírnevének tetőpontján állott, amikor rászánta magát a nősülésre. Felesége hártalan feltételezése odáig fajult, hogy néha meg is verte az urat. És ez az asszony csak husz évi házasságot után halt meg!

— Tárgyalnak a budapesti munkáskizárásokról. Budapestről jelentik: A kereskedelmi miniszter rendeletére ma megindultak a békéltető tárgyalások a munkáskizárások dolgában. Ezt a rendeletet kapcsolatba hozzák a bajai képviselőválasztással. A bajai kerületben ugyanis Valkó kereskedelmi miniszter fog fellépni, akinek Fenyő Miksa és Szerényi visszalépése folytán csak egyetlen ellenjelöltje lesz, a szociáldemokratáké.

— Budapestben elikkasztották a köztisztviselők listáját. Budapestről jelentik: Nagyszabású listajegyzéket leplezett le az erzsébetfalvi és kispesti rendőrség. A vizsgálat során kiderült, hogy egyes köztisztviselők nagymennyiségű még forgalomba nem helyezett listajegyet eltulajdonítottak. A jegyeket üzerek útján olcsón bocsátották áruba és ezáltal a köztisztviselői listát nagyrészt ellopták. Megállapítást nyert, hogy ez a manipuláció már hónapok óta folyik és eddig tíz vagon hatósági listát vontak el az arra jogosult tisztviselőktől. A panamában több pék és budapesti kávéháztulajdonos is benne van. Ezért a vizsgálatot Budapestre és az egész környékre is kiterjesztették. Eddig tizenkét embert állítottak elő. Köztük öt listahivatali tisztviselőt. Sok letartóztatás várható.

— A Zita-kórház tolvajai. Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség régóta folytat eljárás Hesz Árpád és Jenei Ferenc ellen, akik a Zita-kórházban különböző visszaéléseket követtek el. A bíróság ma foglalkozott az ügyei és büntések mondotta ki a két vádlottat, akik a rájuk

bizott élelmezési anyag egy részét eltulajdonították, más részét pedig gyengébb minőségűvel cserélték ki, ami által maguknak és öt társuknak jogtalan vagyont szereztek. A visszaélésekért Hesz háromévi fegyházra és huszezer korona pénzbüntetésre, anyósát, Jenei Ferencét pedig kétévi fegyházra és tízezer korona pénzbüntetésre ítélték. Az ítélet kihirdetése után Hesz és Jenei azonnal letartóztatták.

— Házasság. Schaffer Lipót Kisrebráról eljegyezte Schaffer Szerénkét. (Minden külön értesítés helyett.)

— Meglopták a színházban. Gál Margit, aki a Széchenyi-tér 8. szám alatt lakik, panaszt tett a kolozsvári rendőrfőkapitányság büntügyi osztályánál, hogy március harmadikán a Magyar Színház éjjeli előadásán ellopták ezer lei értékű pénztárcáját, amelyben nyolcszáz lei és fontos iratok voltak.

— Megnagyobbodott égitest. A napokban a francia csillagászati társaság egy tudós tagja, aki Görögországban vizsgálta az eget, fölfedezte, hogy a Cethal nevű csillag, amely másodrendű nagyságu, olyan erős fényű lett, mint az elsőrendű csillagok. A tudós közölte felfedezését Flammarion Camille-lal is, a világhírű csillagászati íróval, aki vizsgálat útján megerősítette a felfedezést.

— Az egyház és az alkohol. Hamburgból jelentik: A város szervezett vendéglősei elhatározták, hogy kilépnek az egyházból, ha az egyházi szervezet be nem szünteti az alkohol ellen megindított mozgalmat. A városban a határozatról sokat beszélnek és a lapok is erősen foglalkoznak vele. A szociáldemokrata sajtó kifejti, hogy ezuttal szívesen köt fegyverbarátságot az egyházzal, mert szívesen látja, hogy az egyház felveszi a harcot az alkohol ellen.

— Műértő tolvaj. Barbu Parthen dr., a kolozsvári ügyvédi kamara elnöke, feljelentést tett a központi rendőrségen, hogy ismeretlen totes meglopta. A tolvaj egy antik aranygyűrűt és nyakkendőt, azonkívül egy csomó ruhát, evőeszközt és fémerneműt vitt el. A kár több mint tízezer lei.

— Betörés. Gampa Vilmos cipész feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik harmadikán éjjel behatoltak Deák Ferenc-utca 5. szám alatti lakására és nyolcezer lei értékű holmit vittek el onnan. A betörők könnyűszerrel jutottak a ház udvarára, mert az utcai kaput nem lehet bezárni, feszítővasakkal feltörték az udvaron levő raktár ajtaját és kifosztották.

— Köszönetnyilvánítás. A Dési Lr. Jótékony Nőegylet f. hó 3-án rendezte meg fényesen sikerült jelműbálját és a résztvevőknek és közreműködőknek ezuton mond köszönetet, kérve szíves támogatásukat a jövőben is a Vezetőség.

* Figyelem a nagy vashid-sarokra. B. Markovits ékszerésznél lehet bevásárlásokat a legolcsóbban eszközölni. Drágaköveket, törtaranyat, platínát a legmagasabb árban vesz.

* A Renner Bőrgyár Testvedő Egyesület által március 10-re tervezett tancmulatság közbejött technikai akadályok miatt elmarad. A bálrendező bizottság.

* Ha becsületes kiszolgálásba óhajt rész-sülni, ne mulassa el a Calea Victorie (volt Kossuth Lajos-u. és Bolyai-u. sarok) ujonnan áthelyezett 34 év óta fennálló női divat- és rövidaru üzletet minden vételkényszer nélkül b. meglátogatásával megszerencsésíten. Hogy a régi jó hírnevemnek örvendő kiszolgálásban fogom részesíteni a n. é. vevőközönséget már, előre is biztosítom. Tisztelettel Fried Izsák.

* Robban a jókedv, mint a dinamit, ha az asztalon a pezsgő Szilágyi Favorit.

RÓTH cipész

GLUJ,
Str. St. O. Iosif

volt
Szép-
utca

Erdély egyik legnagyobb és legrégebb likőr- és rumgyára keres szakmabeli, credményt felmutató tudó

utazó rayon tisztviselőt

Ajánlatokat „Jól bevezetett jeligére Lloyd Express Cluj, strada Juliu Maniu 4. továbbít. 1457

Mégsehol és soha

nem voltak kaphatók készen olyan kitűnő

öltönyök,

felöltők,

1433

fluruhák,

mint most

KATZ és MENDEL

cégnél Cluj, Fötér 10. szám.

Szövetek nagy választékban.

Eredeti gyári árban

ktött kabátok,

swetterek,

harisnya és keztyű

BLATT

1894

kött-szövött áruhása Cluj, Fötér 13.

KÖZGAZDASÁG

Eltiltják a vándorkereskedőket a dési vásárok látogatásától

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Tegnap beszámoltunk arról az akcióról, amelyet a dési kereskedők és iparosok indítottak a Szolnokdoboka-megyei vándorkereskedőknek a dési kirakóvásárok látogatásától való eltiltása érdekében. Megírtuk, hogy a dési alispáni hivatal megkeresésére a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara Caciula Miklós titkárát a helyzet tanulmányozására Désre küldte ki.

Caciula titkár szerdán visszaérkezett dési utjáról és szerzett tapasztalatairól a következőkben számolt be munkatársunknak:

— Szolnokdoboka vármegyének a vásárok napját és látogatását szabályozó szabályrendelete még 1887-ből való és így régi, elavult. Szükséges tehát ennek a fontos kérdésnek modern megreformálása.

— A dési kereskedők és iparosok panasza jogosult, a kirakóvásárokat nagyszámban keresik fel a vidéki vándorkereskedők, akik egészségtelen és meg nem engedett konkurenciát okoznak a standard dési kereskedőknek és iparosoknak. Privilegizált helyzetben voltak a vásárok látogatása tekintetében eddig az úgynevezett *gyolcsos tótok*, akik régen háziipari készítményeket árusítottak, ma azonban legtöbb esetben viszonteladók és így tevékenységüket a lokális ipar és kereskedelem érdekében korlátozni kell.

A kamara javaslata alapján az illetékes igazgatási szerv eltiltja úgy a vándorkereskedőket, mint a gyolcsos tótokat a kirakóvásárok látogatásától, miután a dési iparosok és kereskedők ellátják a vásárlóközönség szükségletét.

— Szabályozni fogják a vásárok napját is és pedig oly módon, hogy a kirakó- és állatvásárok napját egységesítik. A lakosság idejét ugyanis nagyon igénybe veszi, hogy egyes községekben két-három napi időközökben tartják meg a különböző vásárokat, ami főfoglalkozásuk, a földművelés intenzív gyakorlásától vonja el őket. A különböző vásárokat tehát egy napra koncentrálnak az egyes helységekben.

— A kolozsvári kamara egyébként a vásárok napjának országos rendezése érdekében memorandumot dolgoz ki és terjeszt fel az illetékes minisztériumokhoz.

A temesvári „Bega“-malom és Kolozsvár lisztellátása. Temesvárról jelenti tudósítónk: A kolozsvári lisztellátás kapcsán, amely nemcsak Erdély fővárosának lakosságát, hanem az egész országrészt érdekli, szöbakerült a temesvári „Bega“-malom is, az ország egyik legtekintélyesebb és legrégebbi malma, amelyről a sajtó azt írta, hogy új feltételeket szabott kolozsvári megrendelőinek. Munkatársunk ma beszélgetést folytatott a malom egyik igazgatójával, aki ez ügyben a következőképpen nyilatkozott:

— Nem felel meg a valóságnak, mintha Clujon pékeknek, lisztkereskedőknek és molnároknak, mint megbízóinknak újabb feltételeket szabunk volna. Tekintettel a lisztjeink iránt az egész országban mutatkozó óriási keresletre, ezidőszert Clujon mindössze csak két régi, jól bevezetett üzletfelünkkel áll módunkban szerződéses szállítási viszonyt fenntartani. Malmunk a fehér lisztért nem 6-50 leit, a kenyérlisztért nem 4-40 leit számít föl. A fennálló rendeletekkel és köteleveinkkel összhangban a fehér lisztet 5-75, a kenyérlisztet

3-75 leiert számlázzuk. Nem fedi a valósé hogy rendelőinkkel szemben új feltételeket tunk volna, nevezetesen nem áll az, mintha a nyérliszt kilogramja után előirt egy leit követelnők. E prémiumot malmunk szabályszerűen ellenében ottani vevőinek, mint a mulcban, jelenleg is hitelez. Nem felel meg a ténynek az, mintha vevőink kötéseink és a törvényes intézkedések alapján megállapított kg.-ként 25 banis felárat nem céptálták volna. Ellenkezőleg: feleink ez áremelését táviratilag elfogadták. Malmunk a lisztzállításokat Clujra nem szüntette be, a szállításokat szerződésünk alapján állandóan folytattuk és folytatjuk és jórészt a mi közreműködésünknek tulajdonítható ha az erdélyi piacokon eddig lisztinség nem állt elő. Nem felel meg a tényeknek az, mintha vevőinknek a prémiumok kiutalása bármilyen utánjárással vagy kérvényezéssel volna csak lehetséges. A törvényes rendelkezések értelmében kizárólag malmok jogosultak a prémiumokat igényelni. Így tehát minden nehézség és formalitás kizárólag a mi vállainkra nehezedik.

Tárgyalják az új kolozsvári közeztvám-szabályzatot. Megírta az Uj Kelet, hogy Kolozsvár városi tanácsa a régi, elavult és a megváltozott viszonyoknak már meg nem felelő városi közeztvám-szabályzat helyett a jövőbeli hivatal főnökével újat készítettett, amelyet véleményezés végett megküldött a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarának. A kamara az érdekelt kereskedőket és iparosokat értekezletre hívta össze, hogy észrevételeiket az új szabályrendeletre vonatkozólag megtehessek. Az ebben a kérdésben tartott első tanácskozáson a szeszszakma képviselői már lezögzették álláspontjukat. A kolozsvári kamara március 9-ikére, péntekre, délután 8 órára újabb értekezletre hívta össze a különböző szabad érdekképviseleteket, hogy megállapítsák az esetleges kifogásaikat az új közeztvám-szabályzattal szemben, amelyeket a kamara hivatalos átiratban közöl a városi tanáccsal.

Az UGIR márciusi ülése. Az UGIR — Unirea Generala Industriilor a Romaniei — március 22-én tartja meg rendes havi ülését Bukarestben. Az ülésen a kolozsvári Munkaadók Szövetsége és a többi szabad érdekképviseletek kiküldöttei is résztvesznek.

Iparpártolási kedvezményt kaptak a „Monitorul Oficial“ március negyedikén megjelent 261. száma szerint a következő erdélyi vállalatok: Fleissig, Hirschfeld és Koch Zsigmond kés- és acélárugyára Arad és Körber Testvérek börgyára Kisküküllőmegye.

A behozatal új szabályozása. Bukarestből jelentik: Tegnap délután a kereskedelemügyi minisztériumban gyűlést tartott az import-export-bizottság. Több folyóügy elintézése után a kiviteli permiszek iránti kérvényeket bírálták el. Az előadó felolvasta a behozatal új rendezéséről szóló törvényjavaslatot, amelyhez a bizottság több tagja hozzászólt. Elhatározták, hogy néhány módosítás után a javaslatot az ipar- és kereskedelemügyi miniszterhez terjesztik be jóváhagyás végett. Az új javaslat az import fokozottabb megszorítását tartalmazza.

Róka, kelme, szőrmefestés és vegytisztítás a legszebb kivitelben a

„KRISTÁLY“-nál
Cluj. — Telefon 500.

Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban.

NAGY MENNYISÉGŰ PORCELLÁN VAN
RAKTÁRON

Főüzlet:
Cluj, Piața Unirii
13. sz.

EISCHNER

Telefon:
városi üzlethez 10-02
raktárhoz 10-03

Az EGE közgyűlése. Az Erdélyi Gazdasági...

Valutapiac március 7-én. Bukarest. A bu-

Valuta: márka 165-170, leva 125-180, angol font 1000-1005, francia frank 1865-1870...

Berlin. Nyitás: Róma 1015, London 101.000, Newyork 21.300, Páris 1300, Zürich 3980, Prága 630.

Zürich. Nyitás: Berlin 237.50, Newyork 535.75, London 2522, Páris 3262, Milano 2565, Prága 15.92, Budapest 17.55, Belgrád 565, Bukarest - , Varsó 125, Bécs 75, Bécs bélyegzett 75. Zárlat: Berlin 235, Newyork 535.75, London 2517, Páris 3250, Milano 2562, Prága 15.95, Budapest 17.50, Belgrád 560, Bukarest 250, Varsó 120, Bécs 75, Bécs bélyegzett 75.

A párisi tőzsde március 7-iki kurzusát vonalzaivar miatt ismeretlenek.

Budapest. A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Angol font 14.000-14.300, dollár 2980-3055, dinár 31.50-33.50, szokol 88.50-92.50, márka 14-15.50, francia frank 181-191. A többi kurzusok legutóbbi jelentésünk óta változatlanok.

SPORT

Március 11-én tartják meg az első bajnoki mérkőzéseket. A reorganizált kolozsvári sportkerületben március 11-én tartják meg az első bajnoki mérkőzéseket. A futballszakszövetség határozata értelmében először az őszi fordulóból elmaradt mérkőzéseket játszik le és csak ezek lebonyolítása után kerül a sor a tavaszi forduló találkozójára. A futballszakszövetség döntése alapján az őszi forduló mérkőzései az eredeti sorsolás sorrendjében játszanak le. Eszerint március 11-én Kolozsvárt a következő a futballprogram: délelőtt 10 órakor CFR II.—Universitatea II. szövetségi díj, 12 órakor KAC II.—Victoria II. szövetségi díj. Délután 2 órakor CFR—Universitatea, 4 órakor pedig KAC—Victoria elsőosztályu bajnoki mérkőzése.

Ifjusági cross-country Temesvárt. A Kéziszi sportegyesület március 18-án Temesvárt ifjusági mezői futóversenyt rendez.

Készül a TMTE sporttelepe. A Temesvári Munkás Testező Egylet pályafelépítésének munkálatai gyorsan haladnak előre. Az „első kapavágást” nagy közönség jelenlétében a napokban tartották meg.

Aradon lemondott a BT. Ifj. Vass Gusztáv, az országos bírótisztület aradi szervezetének elnöke és Bischoff Ferenc bíróbizottsági alelnök tisztsgükről lemondottak. Az aradi bírónak a lemondások következtében jelenleg nincs vezetősége.

MTK-ból Olympia. Az aradi kerülethez tartozó Miklakai Testgyakorlók Köre, amely az elsőosztályu bajnokságban vesz részt, nevét „Olympia”-ra változtatta.

Az MLSz közgyűlése. A budapesti MLSz március 24-én tartja meg rendts évi közgyűlését, amely rendkívül viharosnak ígérkezik. A magyar futballszövetség kebelében súlyos személyi surlódások merültek fel, amelynek középpontjában Oprée Rezső, dr. Csányi Gusztáv, Hajós Alfréd, Malaky Mihály, Shvoy Kálmán ezredes és Fischer Mór sportvezetők állanak.

Klein, a budapesti UTE csapatának kapusa állandó tartózkodásra Temesvárra költözött, ahol valószínűleg a TMTE csapatában fog játszani.

Tizenöt éves bírói jubileum. Dr. Földessy János, Gerő Ferenc és a Kolozsvárt is széles körben ismert Kiss Menyhért budapesti futballbírók

március 6-án ünnepelték bírói képesítésük tizenöt-éves jubileumát.

Herendi Arthur, a kitünő sportíró mulatságos, de megleghangu kirokiban számol be a három kitünő bíró jubileumáról. Színes írását a következő frappáns javaslattal fejezi be: „Milyen jól hangzának, ha dr. Földessy János, Gerő Ferenc és Kiss Menyhért, a három egyszerű futballbíró például futball-kuriai bíróvá lépne elő.”

Felelős szerkesztő: DR. MARTON ERNŐ

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor:

Csütörtök d. u. 4 és fél-kor: Utazás a föld körül 80 nap alatt. (Második befejező rész.) Csütörtök 7 és fél-kor: Hegyek alján. (Opera repriz 3-adszor. Opera helyarakkal. Napi bérlet 103 szám A.)

Péntek d. u. 4 és fél-kor: Utazás a föld körül 80 nap alatt. (Második befejező rész.) Péntek este 7 és fél-kor: Dupla vagy semmi. (Ujdonság, először. Premiére helyarakkal. Premiére bérlet 37. szám.)

Szombat d. u. 4 és fél-kor: Utazás a föld körül 80 nap alatt. (Utolsó filmelőadás.) Szombat este 7 és fél-kor: Dupla vagy semmi. (Ujdonság 2-odszor. Rendes helyarakkal. Napi bérlet 104 szám. B.)

Szombat este 10-kor: I. Vonós négyes II. Kigyűtt az igazság. III. Színésznépnél szolgálók. (Ujdonság először. Premiére helyarakkal. A premiére bérlek helyeit hétfő déli 12 óráig tartja fenn a pénztár.)

Vasárnap d. u. 3-kor: Rózsika lelkem. (Operett-ujdonság 5-ödször. Olcsó helyarakkal.)

Vasárnap 7-kor: Vig özvegy. (Operett-repriz. Uj szereposztással Sümegi Odön föllépésével. Premiére helyarakkal. Napi bérlet 105 szám C.)

Vasárnap este 10 és fél-kor: I. Vonós négyes. II. Kigyűtt az igazság. III. Színésznépnél szolgálók. (Ujdonság 2-odszor. Rendes helyarakkal.)

Hétfő: Dupla vagy semmi. (Ujdonság, 3-adszor. Rendes helyarakkal. Napi bérlet 106 szám A.)

* Központi télikertben minden este 9 órakor nagy előadás. 1425

A színházi iroda hiriei:

A Bajadér. Hetek óta folynak az előkészületek lázas szorgalommal az idei évad nagy operett-szenzációjára. Kálmán Imre Bajadér c. operettjére. A műhelyekben éjjel nappal dolgoznak az új kiállítás, amely igazi meglepetés lesz, a zongora termekben és tánctermeben pedig két karmester vezetésével tanulták reggeltől késő délutánig az új operettet. Odáig

haladtak az előkészületek, hogy most már napok óta folynak a színpadi próbák a Bajadér-ből s így a jövő hét közepére ki lehetett tűzni a premiéret. Különös és vonzó érdekessége lesz a Bajadér kolozsvári bemutásának, hogy nem egy, de két premierje lesz. Az új operette minden szerepét két-két szereplő tanulta be s próbálja. S így teljesen egyenlőértékű premierje lesz a Bajadér-nak, ami bizonyára rendkívüli módon fogja fokozni a közönség kíváncsiságát és érdeklődését. A férfi főszerepet Nadjamit pedig négyszeres kiosztásban tanulák be. A Bajadér-t tíz estére tűzi ki a színház. Hogy a két premiére napja mikor lesz, azt legközelebb közölni fogjuk.

Dupla vagy semmi. Pénteken este két és fél órán át zengeni fog a színház nézőtere a harsogó kacagástól. Alfred Savoironak a Kék szakáll 8-ik felesége szerzőjének új vigjátékát a Dupla vagy semmi-t fogják esuttal bemutatni. Szombaton és hétfőn megismétlik a Dupla vagy semmi előadását.

Mozgók műsora:

Uránia mozgóban: csütörtöktől a Royal-Filmközpont mesés történelmi filmlátványossága! Barberina táncosnő. Főszerepben: a bűbajos Lydia Salmanova. Csütörtök-pénteken első rész, szombat-vasárnap, második rész.

Egyetem mozgóban: csütörtök-péntek-szombat Nogradsky híres regénye filmen. Tanja Fedorovna. Főszerepben: a szép filmstar, Lya Mara.

Apollo mozgóban: csütörtök-pénteken Viola az apacsleány. Látványos és érdekes amerikai életkép, mely mesteri kézzel vegyíti össze, a bűntügyi, társadalmi és romantikus szerelmi részleteket. A Royal-Filmközpont értékes slágere!

UJI ÜVEGZLET UJI A helybeli és vidéki vásárlóközönség szíves figyelmébe! AUSLÄNDER RUDOLF üveg, porcellán és lámpa-üzletét megnyitotta. oo porcellán és fajansz tányér, sültés tálak, vizes, boros, pálinkás poharak, demyonok, táblatüveg stb. a legalönyösebb beszerzési forrása en-oo gross endetail. oo Cluj, Calea Reg. Ferdinand 37 sz., az Uránia palota mellett oo

Tordai Sörgyár Részvénytársaság Gyár: Torda, telefon 5. Főraktár: Cluj, Calea Dorobanților 11. Telefon 394 KORONA a legizletesebb világos sör GLORIA duplamaláta tápsör Elismert legjobb minőség!

Kötött, szövött és norinbergi áruk nagy-kereskedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér 1852 Schönberger, Spitz & Co.

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár PÉCHY ÉS TÁRSA ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20 Készíti a legjobb tüköröket és butor-üvegeket minden Ujrafoncsorozás méretben és mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Állandó kiállítás legújabb párisi, bécsi tavaszi és nyári női modellekabátokban Diamantstein és Moskovics divatárúházában Főpostával szemben Cal. Reg. Ferd. 25.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1 lei. — Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lei. — Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 lei. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vetődik át, vidékiek a kívánt címre továbbítanak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegkötség fizetendő.

Egy új telepen kereskedésnek nagyon alkalmas 4 utcára nyíló házhely olcsón eladó. Értekezni Csányi mérnök Honvéd utca 21. Ugyanott más telkek is olcsón eladók.

Komolyabb életfelfogásu izr., finomlelkű, tetőtől-talpig uriemberrel óhajtot levelezni urileány. Leveleket „F6 az egyéniség” jellegre a kiadóba. 5248

Eladó egy alig használt prima 300 literes pálinkafőző üst. Johann Wachsmann Zsidve. 5247

Rőfős kereskedőség azonnal felvétetik. Kírákatrendező előnyben. Szombaton zárva. Moskovitz Jakab divatruház Kolozsvár, C. Reg. Ferd. 21. 5246

Keresek azonnali belépésre egy ügyes fiatal embert, ki a puhafa-szakmában mint **detallista** teljes jártassággal bír, valamint perfect könyvelő is. Román nyelv megkívántatik. Ajánlatokat fizetési igény megjelölésével Kornreich Manó fakeskedő Baia-Mare címre kérek. 5240

Egy palysander vitrine eladó. Megtekinthető Király-utca 43. Simonnál. 5238

Keresek vidékre vallásos fiatalembert 2-3 gyermekhez elemi osztály és héber tanításra szeptember 1-iki kötelezettséggel. Alás azonnal elfogadható. Cím a kiadóban. 5235

Ócska férfiruhát legmagasabb áron veszek. Dézsma-u. 10. 5238

Szakképzett segédet keresünk azonnali belépésre. Románul tudók előnyben. Ajánlatok Gridl & Salamon cipőáruház Maramarosziget — küldendők. 5239

Két fiatalember szállást kaphat Kálvin-u. 7, ajtó 3. 5245

Sötétkék, barna, szürke férfiruhák gyapjuszövetből kaphatók 495-850 lei. Dézsma-u. 10. 5238

Kosztot, vagy teljes elátást keresek uri családnál. Levelek „Belváros” jellegre a kiadóba kérek. 5242

עֲרֵמְטָה רוֹמָאנִישֶׁ ״דֵּעֶשֶׁ בּוֹב־
דְּרוֹקְקֶרִי ״קְדִימָה״ אֶקְצִיעַן
נְעוּעֵלְלֶשְׁאֶמֶט קְלוֹ״

איבערנישט צור אנפערטיגונג אללער
נאטטונג העברעאישע וויא אויך ״דעשע
דווקקער״ ספרים ווערקע צייטשריפטען
טאבעללען ווייט עט פערלאבונגס קארטען
האנצייטס-איינלאדונגען און שאהנער אונד
עלענאנטער אויספיהרונג צו דען ביליגסטען
פרייען.
אױס בעדארפס פֿאללע פֿערלאנגע
טאן אונזער אנפֿערט

Aggag és Vegyipar Rt. Szatmár
Gyárt: bőrenyvet, esontenyvet, csontszirt, mütrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gépszirt, téglát stb. Vesz: csontot, száraz és vizes húslejt, nyers és olvasztott faggyut

Engros **Endefall**

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg. Mindenféle poharak, demyonok, palackok.

lámpaárúk bármilyen mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL
Cluj, Piata Mihaii Viteazul (Széchenyi-tér) 39. Telefon 954 1353

TEXTILIMPORT

JULIU WEISZBERGER & Co.

TIMIȘOARA

BULEVARDUL REGELE FERDINAND, PALATUL HILT

Külföldi textilgyárak vezérképiselete és bizományi raktára:

Neumann, Rothmüller Textil A.-G. Wien

M. B. Neumann's Söhne
Mech. Weberei, Färberei u. Cottondruckfabriken Königinhof a|E Hohenems

Otto & Emil Schlein
Druckfabrik Königinhof a|E

Allandó nagy raktár! Gyárt árak!

Csak nagykereskedőket szolgálunk ki!

Táviratcím: **Textilimport Timișoara** 1491

Telefon **19-82**

Kabát és kosztüm legújabb divat szerinti készítését jutányosan vállalom a Kínizsi-utca 2 sz. alá áthelyeztető divatszalonomban. A n. é. közönség további szíves partifogását kérem. 1418

Davidovics Mór

Konyha edények és háztartási cikkek olcsón beszerezhetők

Grünwald Jakob bádigos üzletében
Cluj, Piata M. Viteazul No. 13 1296

Inógépek és kellekek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalom.

Finkler Antal
Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. sz. Telefon 493. 1370

1 kg. ort. כֶּשֶׁר szalámi 38 lei, 1 kg. kolbász 28 lei **Róth Adolf**
villanyerőre berendezett szalámigyára Cluj, Rudolf-ut 20. Viszonteladónak árkedvezmény! Postai szétküldés! 5216

Cukorka és esokoládé raktár
Lusztig és Nussbacher
Calea Regele Ferdinand 31. sz. Szállítunk postán, utánvét mellett. 1439

A kolozsvári CZELL-Sörgyár

gyártmányai

Hercules duplamalátá tápsör különlegesség és a világos

Monostor sör utolérhetetlen minőségük miatt vezető márkának bizonyultak

Mindenütt kaphatók! Mindenütt kaphatók!

1428

SZERKESZTŐ HIVATAL
Cluj, Kolozs L. Pop (Brassay-utca) 10
Az „UJ KELET” Szerkesztő hivatala Zs. N. Sz.
A kéziratot szerkesztő csendők. Kéziratok adu
VI. évfolyam
A f...
Nagy Ausztria z... a fájvédő... seire felett... hez, az gyűlölet d... vesztette a... Tegna kampóskere... Az összeir... szokatlan é... nösen két... összefüggés... tetlen fel... a népi ho... jegyezni. A pontos sta... Ausztriának... mája) hány... lakik a kö... időpontban... mányzati k... homloku z... fogásuk ne... hovatartozá... kat áitagad... és ők valób... Okrenstein... bécsi liberál... dők a fajkér... német sajtó... tiltakozott... döbbenéssel... Miért kívár... most a nem... alapelvek... kritériumai... dr. Frank... tatás megd... Eppen itt... a tudomány... A mult szá... hangos volt... nyos viták... ták össze... világga kü... Luschan vi... sohasem lét... német anti... mellett tör... gadja, hogy... lyik tudom... tölteni a n... német aris... almanach o... át meg át... mit irjanak... Nitsche me... mitizmusa...
Ma m... tás állja me... ilyenek csa... A kulturhis... vihara által... A régi fajd... uj, soha ne... amelyeket... lógiai jelleg... inkább a n... ténelem. Ez... népek és n... pában: a f... germánok.